

T

(H)RESONNIERS, zie s.v. **TRAZENIES**.

TIEGEM, Arnoldus van, zie s.v. **ARNOLDUS**.

TITS, Petrus Arnold, hoogleraar, filosoof en theoloog.

Geboren te Aalst (Limb.) op 14 sept. 1807 als zoon van George, landbouwer, en van Maria Anna Verdbois; overleden te Leuven op 9 juli 1851.

T. volgde vanaf 1820 middelbaar onderwijs aan het college van Sint-Truiden. Zijn voornemen om, als voorbereiding op het priesterschap, filosofie te studeren aan het seminarie van Luik werd gedwarsboemd door het conflict tussen Willem I en de kerkelijke overheid inzake de opleiding van de clerus. Ten gevolge van de junibesluiten van 1825 werden de klein seminaries gesloten. De gedachte om zijn opleiding aan het door de staat geleide Collegium Philosophicum te Leuven voort te zetten, liet hij varen op advies van de Luikse kapittelvicaris Jean Arnold Barrett (de latere bisschop van Namen). T. legde zich op eigen initiatief verder toe op de studie van de filosofie, eerst individueel, vanaf 1828 bij Georges Smets, pastoor te Tilleur. Gedurende die jaren gaf hij zelf privé-lessen in de filosofie. In mei 1830 hervatte hij zijn studie aan het Groot Seminarie van Luik. In 1832 werd hij tot priester gewijd en was hij enkele maanden kapelaan in Visé. In 1833 werd hij professor in de filosofie aan het Klein Seminarie van Rolduc.

Samen met zijn collega Gerard Casimir Ubaghs (*NBW*, dl. IX, 767) verwerkte T. te Rolduc de filosofische theorieën van traditionalistische auteurs als de Bonald en Lamennais, waarin hij aanzetten tot

een katholiek antwoord op het rationalisme onderkende. Hij verwierf bekendheid met een reeks polemische artikelen in de *Revue de Bruxelles* gericht tegen Heinrich Ahrens, hoogleraar aan de Brusselsese universiteit. T. veroordeelde de filosofie van Ahrens, evenals de idealistische systemen van diens leermeester Krause en van denkers als Hegel en Schelling als vormen van pantheïsme die op ethisch vlak tot onaanvaardbare consequenties leidden. T. wijdde daaraan zijn enige zelfstandige publikatie, *Un dernier mot à M. Ahrens, ou examen de la morale philosophique du panthéisme* (Leuven, 1841).

In 1840 werd T. hoogleraar in de algemene dogmatiek aan de Leuvense theologische faculteit. In 1845 werd hij gepromoveerd tot gewoon hoogleraar. Ondertussen was hij in 1841 tot ere-doctor in de theologie en in 1843 tot erekanunnik van de Luikse kathedraal benoemd. In Leuven werkte hij, samen met Ubaghs (sinds 1834 hoogleraar in de filosofie te Leuven), het ontwerp van een traditionalistisch geïnspireerde apologetiek verder uit. Terwijl Ubaghs de belangrijkste systematische uiteenzettingen van deze filosofie publiceerde, legde T. zich toe op de kritiek van de pantheïstische systemen en van het semi-rationalisme van de Duitse theoloog Georg Hermes. Zijn onderwijs vond zijn neerslag in een lijvige *Theologia generalis*, die alleen in autografie werd verspreid.

T.' opvatting van de fundamentele theologie stuitte in de theologische faculteit onmiddellijk op verzet vanwege zijn collega Jean Baptiste Malou, hoogleraar in de bijzondere dogmatiek. Malou beschouwde T.' confrontatie met het moderne denken als nefast voor de theologie en meende dat het traditionalistische onderwijs de theologiestudenten met ei-

gengereidheid vervulde en verdeeldheid onder de clerus zaaide. Nadat hij in 1849 bisschop van Brugge was geworden, zette Malou zijn oppositie tegen de Leuvense filosofie voort. In de jaren zestig van de 19de eeuw diende hij bij de Romeinse instanties een aanklacht in tegen de Leuvense filosofie, wat in 1866 leidde tot de veroordeling van Ubaghs' werk en tot het verbod om aan de universiteit traditionalistische theorieën te doceren. Ondertussen was T. in 1851 op 43-jarige leeftijd plots overleden, nog vooraleer hij de definitieve, voor publikatie bestemde versie van zijn *Theologia generalis* had kunnen voltooiën. Hij werd in zijn geboortedorp Aalst begraven. Een jaar later, op 18 nov. 1852, werd op zijn graf een gedenksteen opgericht. Toen zijn studenten de *Theologia generalis* postuum wilden publiceren, werd hun dat door de bisschoppen verboden.

Gedurende zijn kort professoraat te Leuven vond T. een enthousiast gehoor onder zijn studenten. Door vriend en tegenstander werd hij beschouwd als de bezieler van de Leuvense traditionalistische school. Zijn leerling en biograaf N.J. Laforet (de latere rector van de Leuvense universiteit) aarzelde niet hem te plaatsen „au premier rang des plus profonds métaphysiciens de tous les âges”. Toch is zijn naam na korte tijd vrijwel compleet in de vergetelheid geraakt, wat ongetwijfeld te maken had met de latere veroordeling van het Leuvense traditionalisme en met het feit dat T. zeer weinig heeft gepubliceerd. Naast de genoemde polemieken met Ahrens zijn nog twee artikelen vermeldenswaard: *Théorie de la création, ou doctrine de la philosophie chrétienne sur Dieu et sur ses rapports avec le monde, comparée aux principes du rationalisme moderne* (in: *Société littéraire de l'Université catholique de Louvain. Choix de mémoires*, 2 (1842), 1-53) en *De la révélation considérée dans ses rapports avec la raison et la religion naturelles* (in: *Revue catholique*, 4 (1846-47), 612-623, 665-674; 5 (1847-48), 1-8). Kopieën van de tweede, onafgewerkte versie van de *Theologia generalis* zijn bewaard in de bibliotheek van de theologische faculteit te Leuven

en in de universiteitsbibliotheek te Louvain-la-Neuve.

Lit.: P.F.X. DE RAM, Discours prononcé à la Salle des Promotions le 14 juillet 1851 ... après le service funèbre célébré en l'église primaire de Saint-Pierre pour le repos de l'âme de M. Arnould-Pierre Tits, professeur ord. de théologie dogmatique générale à la Faculté de théologie, in: *Annuaire de l'Université catholique de Louvain*, 16 (1852), 171-194; — S. DIRKS, Lijkrede van den Eerw. Heer Arnold Petrus Tits, Hasselt, 1853; — N.J. LAFORET, La vie et les travaux d'Arnold Tits, ancien professeur à la Faculté de théologie de l'Université catholique de Louvain, Brussel, 1853; — M. DE WULF, in: *Biogr. Nat.*, dl. XXV (1930-32), kol. 360-362, s.v. TITS, Arnold; — J. BITTREMIEUX, La théologie dogmatique, in: *Le cinquième centenaire de la Faculté de théologie de l'Université de Louvain (1432-1932)*, Brugge-Leuven, 1932, 53-54 = *Ephem. Theol. Lov.*, 9 (1932), 640-641; — C. DE CLERCQ, Rolduc. Son abbaye. Ses religieux. Son séminaire (1661-1860), Kerkrade, 1975, 282-312; — J. BARTIER, L'Université libre de Bruxelles au temps de Théodore Verhaegen, in: ID., *Laïcité et franc-maçonnerie*, ed. G. CAMBIER, Brussel, 1981, 55-68; — C.E.M. STRUYKER BOUDIER, Wijsgerig leven in Nederland en België 1880-1980. V. De filosofie van Leuven, Leuven-Baarn, 1989, 28-30; — L. KENIS, The Louvain Faculty of Theology and Its Professors: 1834-1889, in: *Ephem. Theol. Lov.*, 67 (1991), 402-403; — ID., De Theologische Faculteit te Leuven in de negentiende eeuw 1834-1889, Brussel, 1992; — ID., The Louvain Faculty of Theology in the Nineteenth Century: A Bibliography of Professors in Theology and Canon Law (*Annuaire Nuntia Lovaniensis*, XXXIV), Leuven, 1992, s.v. TITS, Petrus Arnold (met exhaustieve bibl.).

Leo KENIS

TOUSSAINT, Joseph Ferdinand, jurist, notaris, politicus, schrijver.

Geboren te Meulebeke op 31 maart 1807 als zoon van Bernard, een tijdens de revolutiejaren ingeweken Franse politieman (afkomstig uit Toul), en van Judith Spruytte; overleden te Elsené op 7 febr. 1885. T. huwde met Philippine Kühne.

Onder het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden klom de jonge T. van notaris en gemeentebediende te Meulebeke en bediende bij de districtscommissaris van Tiel op tot gemeentesecretaris van Koolskamp. In laatstgenoemde functie trok hij de aandacht van de Zuidnederlandse oppositiepers door zijn pogingen om ter plaatse het katholieke grievenspetitionnement te dwarsbomen (nov. 1829). Hij